

:

man studies

«...»
Czas» «Słowo. Tekst.
2

¹ ... 2007. — 5–6.
² ...
() // J zyk. Człowiek. Dyskurs. Księga dedykowana prof. zw. dr. hab. Michailowi Aleksiejence z okazji Jubileuszu 65-lecia urodzin. — Szczecin, 2007. — S. 123–133; *Szuzkowski T.* Androcentryzm i jego odzwierciedlenie we frazeologizmach z komponentem antroponymicznym // J zyk. Człowiek. Dyskurs... — S. 209–217;
«...» «...» // J zyk. Człowiek. Dyskurs... — S. 232–347;
O // Słowo. Tekst : Materiały VIII Międzynarodowej konferencji naukowej. — Szczecin, 2005. — Czas 8. — S. 205–214; *Koczur-Lejk K.* Językowa indywidualizacja męczyzny w tekście artystycznym Haszki // Słowo. Tekst... — Czas 8. — S. 383–390;
// Słowo. Tekst : Materiały IX Międzynarodowej konferencji naukowej. — Szczecin, 2008. — Czas 9. — S. 61–69; «...» // Słowo. Tekst... — Czas 9. — S. 157–166;
// Słowo. Tekst... — Czas 9. — S. 202–211;
// Słowo. Tekst... — Czas 9. — S. 313–326; *Komisaru E.* Odczytane przez męczyznę : histeria, mania wielko ci i patologia. Recenzenci i publicyści o twórczości pisarek rosyjskich początku XX wieku // Słowo. Tekst... — Czas 9. — S. 351–358.

... /

3.

4.

(/), /

« ».

»⁵.

()

(), , , (, ,)

³ () :

⁴ , 1968.— .5, 6.
Sexus, //

⁵ : . 60- .— ., 1996.— .511.
.— .11.

...
 . , -
 , , , , -
 — . -
 . -
 .
 .
 (jezd^{ky}n ž. « » jezdec m. « »),
 magistra ž. « - » magistr m. « »
 , « . »¹²), , « . »
 (,)
 (,),
 (. prodava prodava -k-a, . -
 — ; . mužlan mužlan-k-a, - - —
 ,
 . tane ník — tane nice, . —
 (,
), tane ník,
 ,
 (,
 — . biolog — bioložka,
 b žec — b žkyn , . — , —);
 , ,
 ,
 . vévodina « » , kominíková « »¹³ (:
 « » , « » »).
 . .
 ,
 (,
 -80.— . .)
 ,
 ;
 ,
 ,
¹⁴ .
¹⁵ ,

¹² : Slovník spisovného jazyka českého.— Praha, 1989.— D. 1–8;
 : 11 .— ., 1970–1980.

¹³ . . , —

(. . // .— 1984.—
 6.— . 49–56). « »

(. . .— , 1920.— . 1.— — .— . 16).
 :

¹⁴ . . .— . 513.

¹⁵ Mluvnice češtiny I: Fonetika. Fonologie. Morfonologie a morfémika. Tvoření slov.— Praha, 1986.— S. 300–311; Dokulil M. Tvoření slov v češtině 1.— Praha, 1962.— 263 s.

...
 (.kov-á , hrob-á , . - , -),
 ,
 ,
 17.
 . 1850 . , ,
 ,— ,— , , (, ,)»¹⁸,
 ,
 19. «
 , ,
 — , ,
 »,—²⁰
 . (.)
 (, . . . ,
 21),
 + —), (—
 , ,
 (. »²²,
 23, . . . ,
 () —

 24). . . .
 , ,
 () ,
 ,
 ,
 « »²⁵
 - (rozpor 'rod' — 'pohlaví')
 , , ,

¹⁷ (. .: Czaplí ska J. Gramatický rod v eské feministické poezii // Słowo. Tekst... — Czas 8... — S. 338–345.

¹⁸ . . 1985.— . 3. 2- .—

¹⁹ .— . 181.

²⁰ // /
 .— ., 1958.— . 263–284.

²¹ /
 (1864–1934).— . ; , 1938.— . 196–226.

²² *N mec I. Vývojové postupy eské slovní zásoby.*— Praha, 1968.— S. 45.

²³ *Oberpfalcer (Jílek) F. Rod jmen...*

²⁴ //
 Slavia.— 1990. — R. 59. — S. 280–285; . . // .— ., 2001.—
 . 119–128; ,
 (- -)// ,

25 :— ., 1993.— . 74–98.

.— . 119–128.

výzablina (. *zdechlina, t eštídlo*),
 (. *lov k, osoba, individuum, masculina tantum*)
 (. *muž, kluk, otec, b loch, Evropan, ech, stavitel, poslanec, husita, kací, bohá, milovník obraz, jani ár, mamin in mazlí ek, ba kora, ženatý vrabec, poklad, pot šení, v l, dobytek, hloupý janek, trpaslík, neuropatolog, idi, ková, p n ocha, kluk ušatá, pradlena spole nosti, umidlo, fajnidlo, ženidlo, klu isko, nemehlo, neutrum,*)

²⁶ : Zima J. *Expresivita slova v sou asné eštin* .— Praha, 1961.— S. 7.

)

27 (. muž, chlap, Ukrajinec, Ameri an, student, d lník, spor-
 tovec, hnobitel, , , , , , , , , -
 , ,).

28 (. starosta, vladyka,
 , ,). (-) -
 () -
 — eská hrdina, — vladyka usedlá, velevlídá starosta;
 , , 29).

— hrdina,

p ednosti, starosta,

: podobjista, husita, utrakvista, evangelista, houslista, stážista . -
 -
 , (, , ,), -
 , - (, , , , -
). -
 - ,
 ,) (-
 , -)
 , —

27 (Tvo ení slov v eštín II.— Praha, 1967.— 753 s.;
 . . //

28 .— , 1979.— . 57-118).

29 () , -
 (Oberpfalcer (Jílek) F. Rod jmen...).

(Duchá ek O. O vzájemném vlivu tvaru a významu slov.— Praha, 1953.— 190 s.; Friš O. Zastírání a
 charakterizování rodu...— S. 67-69).

29 .— 1989.— 3.— . 45-52. //

30 nomina masculína , nomina feminina -
 : « » « » // -
 .— 2007.— 1.— . 23-37.

(. *klepna*, *ženská zást rka*, *pradlena spole nosti*, *stará kurva*, *noviná ská prostitutka*,

(— . « , , »³².

— « » —

« »

() — . *zbab lec*, *babstyl*, *pobab lec*, *zženštilec*, *zm k ilec*, *mamká*, *maminká*,

nomina masculina

. *žená*, *panná*, *holká*, *kub ná*, *upká*, *d vká*, *služká*, *nev stká*, *kurvá*, *robák*, *sukenká*, *spodni ká*, *zást rká*,

« » (-). « »³³.

(. *z kurvysyn*, *ženim ic*, (. ..), (. ..), *kurva*, *ženština*).

« »³⁴.

« » (. *putifá putifá ka*,³⁵),

31

32 ...— .87.

33 .— .11, 211. .— .7.

34 .— .10

35

« »

« ... », () : . Maru-
ák, Jenofe ák, Rozár, . , , .

, -
 , -

, -

: . babák, bab ák (baba)

« - », prادلák (pradelena) « », ježibabel
(ježibaba)« » ()« ,

», ()« », -
()« , ,

».

- « » - . -

, ' , « » « -
» , -

, . kokta, netýkavka,
brepta, mluvka, . , , -

, ;

- (. nek uba, moula, bub ina,

. , , '), , , : . ,

, , , Jarda, Honza, Tonda. « » -

, (. ko alista, chlupatina, srandista,

klacmunda, fland ra, oleza, ochlasta, . , , , ,

, '). - , ,

. -

, . . . , . . . -
()³⁶.

37

, -

« »

(kluk sakramentská, chlap líná, oblezlík oblezla, sedlák esaná, chudák
stará) « » masculine tantum

(potvora lov k, strýc nedopitá, hlísta lov k, baba chlap, mrcha voják). -
, (milá bratr,

³⁶

», . . . (.— .128).

³⁷

(Oberpfalcer (Jílek) F. Jazykozpyt... — S. 266).

kluk ušatá), (k emela lov k, síla chlap, chlap hromská, starý vojna), -
 (chudák stará) (zlod j zlod jská, lakomec lakomá,
 knedlík líná, opera operovitá, trouba troubská) ³⁸.

,
 ;« »
 « »
 39
 ,« »
 (40),
 « »
 41
 ,
 , (pachole, podkrále, podbiskupie,
 podkonie, podkomo ie), (polúbratrie « »),
 polúsestrie « ») ⁴².
 (,).

³⁸
³⁹ ...— .36. ...— .74-98;
 . .119-128;
 . — Ottawa, 1981.— 451 .;
 //
 . — , 1929.— .1.— 70 .; Oberpfalcer (Jílek) F. Rod jmen...; Friš O. Zastírání a
 charakterizování rodu...— S. 67-69.
⁴⁰ Oberpfalcer (Jílek) F. Rod jmen...— S. 27.
⁴¹ . . « » (,
)...— .67.
⁴²

(kníže, hrab , dóže);
 (podbiskupie, podp evorie, podkuchtie
 podbiskup, podp evor, podkuchtík; podkomorie, podkonie podkomo í, podkoní).
 ()
 (kon dra ras, pakosta záškodník), (m chonoše, d evonoše,
 ubij e),
 (N mec I. Vývojové postupy...— S. 45, 46).

/ , , :
 « (— . .) , -
 , -
 , »⁴³.
 (, -
) -
 , -
 « » — -
 () , -
 — -
-dlo, - :
 . *umidlo, oplévadlo, nešidlo, panidlo, zlobidlo,* , , , -
⁴⁴ . - :
 , , , , -
⁴⁵ .
 , *(fifidlo* « , « *), fintidlo* « -
 »), (), -
(vdávadlo « , »), -
u idlo « , » , *staré hachlisko* « , -
 » , *vopletisko* « , ») -
(ženidlo « , , »), -
pa átka « , » , *mužátko* « » , *papa isko* -
 « » , *korhelisko* « ' » , *mužisko* « »⁴⁶.
 () ⁴⁷ , , -
 — , -
 , -
 (. *kvítka, mužátko,* -
) , -

⁴³ . . . — . 122.

⁴⁴ . . . , ,
 ,
 ,
 (. . . , . . . , . . .)
 . . . — . 61–63).
⁴⁵ // . . . — 1969. — 6. —
 . 72.

⁴⁶ *Oberpfalcer (Jílek) F.* Rod jmen. . . — S. 257.
⁴⁷ : — + (

), - « - , » (. . .
 . . . — . 78).

v isko expr. « (. rychta isko expr. « », lo- »).

(. . nebožátko, milátko, stvo ení, .)—

;

;

()

A. M. ARKHANHELKA

FORMAL INTERPRETATION OF MASCULINITY: THE INTERPLAY OF GENDER REDISTRIBUTION AND GENDER TRANSPOSITION

This article deals with the system of language means representing the categories of masculinity in the interplay of linguistic and outer linguistic factors. Formal interpretation of masculinity is studied here on the basis of two contributive trends — gender redistribution and gender transposition. The article also deals with the interplay of semantic category of personality/impersonality, semantic category of creature/inanimate things, grammatical category of gender and conceptual category of sex on the axis «gender — sex — masculinity». An investigation is made on a basis of two Slavonic languages — Czech and Ukrainian.

Key words: category of masculinity, personality\impersonality, gender, sex, gender redistribution, gender transposition.